

Legislatia cu privire la sectorul nonprofit in tarile Uniunii Europene

Autor: Ionut Eugen Sibian

Introducere

Studiul de fata se doreste o prezentare succinta a reglementarilor in domeniul sectorului nonprofit din tarile membre ale Uniunii Europene. Ne-am concentrat pe urmatoarele aspecte considerate ca relevante pentru dezbaterele actuale din Romania: **tipurile de organizatii nonprofit, statutul de utilitate publica, conditii necesare in vederea inregistrarii** si tipul de **registru** (national si/sau local) care colecteaza si faciliteaza accesul publicului la informatii despre aceste organizatii. Speram ca acest studiu sa fie folositor celor care considera legislatia statelor membre UE o buna sursa de inspiratie in identificarea solutiilor juridice cele mai adecvate pentru dezvoltarea pe baze sanatoase a sectorului nonprofit din tara noastra.

Realizarea studiului a fost posibila datorita materialelor oferite de **ICNL** (International Center for Not-for-Profit Law) si sprijinului voluntarei **Jenny Berg**.

Despre autor

Ionut Eugen Sibian este licentiat al Facultatii de Istorie a Universitatii Bucuresti, MA in Relatii Internationale la Centrul de Studii Euro-Atlantice al Universitatii Bucuresti, MA in Studii Sud-Est Europene la Universitatea Nationala si Kapodistriana din Atena. In prezent colaborator al Fundatiei pentru Dezvoltarea Societatii Civile.

Ancuta Vamesu
Director de strategie FDSC

In tarile Uniunii Europene legislatia cu privire la organizatiile nonprofit (dintre care cele mai cunoscute tipuri sunt fundatiile si asociatiile) apartine uneia dintre urmatoarele doua traditii juridice:

1. tarile de drept cutumiar considera ca acordul benevol intre persoanele care fondeaza o asociatie este suficient pentru ca asociatia sa primeasca personalitate juridica;
2. tarile de drept scris cer ca anumite formalitati cum ar fi inregistrarea si publicitatea sa fie indeplinite inaintea acordarii personalitatii juridice.

Regulile care se aplica pentru sectorul nonprofit, de obicei, nu sunt cuprinse intr-un text de lege organica. Fiecare tara are propriile definitii pentru organizatiile cuprinse in sectorul nonprofit.

AUSTRIA

Asociatii

Regimul juridic al asociatiilor cu scop nonprofit este definit de o lege din 1951 "Actul Asociatilor" (*Vereinsgesetz*). Aceasta lege a fost amendata succesiv in 1954, 1962 si 1987. dreptul de asociere este recunoscut si de Constitutie.

Pentru a primi personalitatea juridica asociatia trebuie sa depuna statutul (in trei exemplare) la sediul Politiei provinciale, "Sicherheitsdirektion", in raza careia se afla sediul asociatiei.

Statutul trebuie sa contina anumite mentiuni obligatorii:

- nume
- sediu
- descrierea scopurilor
- activitatile prevazute
- organele asociatiei
- drepturile si obligatiile membrilor
- modalitatile de dizolvare.

Un exemplar al deciziei Politiei este trimis catre Ministerul de Interne, care controleaza in special conformitatea scopurilor asociatiei cu Conventia Europeana a Drepturilor Omului. O decizie trebuie sa fie luata in decurs de sase luni. Tacerea este perceputa ca fiind o aprobare tacita.

Dupa sase saptamani de la depunerea statutului o Adunare Generala trebuie sa fie reunita. Acesta este **actul fondator** al asociatiei care ii permite sa posede atunci personalitate juridica.

O publicitate prin presa a asociatiei este obligatorie, inclusiv in cazul in care isi schimba domiciliul.

O asociatie are in general urmatoarele organe:

- Adunare Generala in care participa cu drept de vot toti membrii asociatiei

- un Consiliu de administratie care are in componere trei membrii care conduc asociatia
- un organ care supravezineaza finantele asociatiei
- un grup de arbitraj in caz de dispute in interiorul asociatiei.

Nu exista un Registru al asociatiilor. Oricine are acces la statutul unei asociatii, la sectia de Politie a provinciei sau la oficiile competente ale Politiei Federale: “ Bundespolizeidirektion”. Dizolvarea unei asociatii se poate face pe doua cai: voluntara sau dictata de politie in cazul in care este incalcat statutul.

Din punct de vedere fiscal, asociatiile sunt subiectul regulilor fiscale generale. Oricum cateva scutiri de taxe pot fi oferite.

Fundatii (*Stiftungen*)

Regimul juridic al fundatiilor este definit de Actul Fondator al fundatiilor (*Bundes-Stiftungs und Fondsgesetz*) din 27 octombrie 1974. Fundatiile private sunt guvernate de legea din 14 octombrie 1993 (*Privatstiftungsgesetz*).

Fundatiile sunt definite ca fiind inzestrate cu personalitate juridica, in scopul prestarii unei activitati in scop caritabil sau in beneficiul general. Fundatiile private sunt entitati juridice in care fondatorul a transferat bunuri pentru un scop precis.

Patrimoniul unei fundatii trebuie sa se ridice in permanenta la 1 milion de silingi. Bunurile (cadourile) donate fundatiei de la momentul infiintarii sale sunt castigate definitiv. Statutul fundatiei trebuie sa descrie modul de gestiune, desemnarea unui curator, si domeniul sau de interventie.

In Austria se disting mai multe **tipuri de fundatii**:

- **fundatii federale si fundatii de Land**: “Lander Stiftungs”. Ultimele sunt subiectul legislatiei Landului in care isi au domiciliul. Infiintarea lor trebuie sa fie ceruta la Guvernatorul Bundeslandului, care este abilitat sa acorde statut fundatiilor;
- **fundatii religioase** care cad sub incidenta Actului Fundatiilor, in caz ca religia este recunoscuta si acceptata;
- **fundatii de drept public** sunt create la nivel federal, care nu sunt guvernate de Actul Asociatilor ci de instrumentul lor fondator;
- **fundatiile private**, aparute in 1993, care pot fi create pentru orice durata de timp si pentru orice scop autorizat de lege;
- **fonduri**(*Fonds*).

Pentru infiintarea unei fundatii este nevoie de permisiune (aprobare). Fondatorul trebuie sa aplice in fata autoritatilor competente, in speta tribunalul civil in raza caruia fundatia isi are sediul. Actul trebuie sa contina o declaratie in legatura cu patrimoniul si scopul creerii: in interes general sau in scop caritabil. Patrimoniul trebuie sa fie adecvat scopului.

Statutul fundatiilor private trebuie sa specifice continutul patrimoniului, scopul creerii, beneficiarii, fondatorii, numele si domiciliul legal al fundatiei si durata pe care este infiintata fundatia. Bunurile fundatiei trebuie sa fie de cel putin 1 milion de silingi.

In prima faza este autorizata fundatia, iar apoi statutul sau. Autorizarea fundatiei este publicata in Jurnalul Oficial. Statutul poate fi respins atunci cand este ilegal sau cand intra in contradictie cu scopurile fundatiei.

Fundatiile private sunt create prin intocmirea unui statut sub forma unui act inregistrat la notariat.

Fundatiile trebuie inregistrate in **registru fundatiilor** (*Stiftungsregister*), iar cele private in **registru firmelor** (Firmenbuch).

Fundatiile trebuie sa depuna un raport contabil in fiecare an, inainte de 30 iunie. Dar, astfel de rapoarte pot fi cerute oricand de registru fundatiilor “Stiftungsregister”.

Fundatiile pot presta orice fel de activitate, inclusiv comerciala. In acest caz ele trebuie inregistrate in **registru firmelor si al companiilor**. Fundatiile se bucura de un regim fiscal cu multe deductii si avantaje.

Cea mai inalta autoritate pentru asociatii si fundatii este Ministerul Afacerilor Interne.

BELGIA

Asociatii

Asociatiile nonprofit sunt definite prin legea din 27 iunie 1921, ca un organism care nu se consacra activitatilor industriale sau comerciale sau care nu cauta sa obtina pentru aderentii sai beneficii materiale.

Pentru a obtine personalitate juridica asociatiile trebuie sa indeplineasca anumite conditii (astfel incat sa indeplineasca formalitatile de inregistrare si de publicitate):

- redactarea statutului
- numarul minim de membrii (care nu trebuie sa fie mai mic de trei)
- mentionarea domiciliului legal al asociatiei
- definirea scopului in care a fost constituita
- numele si adresele membrilor
- rolul organelor asociatiei.

Publicarea statutului si a identitatii administratorului in anexele **Monitorului Oficial** este obligatorie. Asociatia primeste atunci personalitate juridica (legea din 27 iunie 1921, art.3).

Publicarea este obligatorie si in cazul modificarii statutului sau in cazul numirii, demisiei sau revocarii administratorului. Tribunalul civil considera ca aceasta formalitate este obligatorie si in cazul simplei realegeri a administratorului.

Inregistrarea la tribunalul civil a sediului asociatiei in luna in care a fost publicat statutul si in fiecare an in caz de modificare a listei alfabetice a membrilor asociatiei (legea 27 iun 1921, art. 10)este obligatorie. Indicarea mentiunii “asociatie nonprofit” pe toate actele, facturile, publicatiile si alte acte este de asemenea obligatorie.

Dizolvarea asociatiei poate fi “judiciara”: este pronuntata de tribunalul civil de zona la cererea eventuala a Ministerului Public. Dizolvarea este publicata in anexele Monitorului Oficial.

Dizolvarea asociatiei poate surveni si in cazul in care doua treimi din adunarea generala a asociatiei voteaza pentru dizolvare.

Capacitatea legala a asociatiilor nonprofit este mult mai restransa decat a persoanelor juridice sub incidenta legislatiei ordinare. Aceste restrictii sunt legate de achizitionarea de proprietati pe de o parte si de capacitatea de a primi donatii pe de alta parte. Donatiile mai mari de 200 000 de franci trebuie autorizate prin decret regal.

Organizatiile nonprofit angajate in activitati de afaceri auxiliare sunt subiectul TVA-ului.

Fundatii

Regulile care guverneaza organizatiile caritabile si fundatiile sunt prevazute de articolul 27 al Constitutiei si de legea din 27 iunie 1921.

Acestea sunt persoane juridice create cu un scop definit: pentru urmarirea unei opere cu caracter filantropic, religios, stiintific, artistic, pedagogic, exercitata in scop nonprofit si astfel **recunoscuta ca utilitate publica.**

Infintarea unei fundatii:

1. Poate fi infiintata *inter vivos* sau *mortis causa*
2. Pentru a infiinta o fundatie, statutul trebuie elaborat sub forma unui document inregistrat oficial care sa enumere scopurile pentru care se constituie fundatia, numele fundatiei, domiciliul legal, numele, adresa si nationalitatea membrilor bordului;
3. Declaratia de infiintare trebuie trimisa catre guvern pentru aprobare;
4. Orice modificare in statut trebuie publicata in Monitorul Oficial.

Aprobarea statutului de catre Guvern, este consemnata printr-un act autentic si atrage achizitionarea personalitatii juridice. Hotararea regala de aprobare prescrie masurile de aplicare. Statutul nu poate fi modificat decat prin lege sau printr-un acord intre guvernământ si majoritatea administratorilor fundatiei respective.

Un proiect de lege prevede crearea fundatiilor private al caror obiect ar fi in special: salvarea colectiilor private de opere de arta, sustinerea dezvoltarii regionale, acordarea de premii. Fundatia primeste personalitate juridica in momentul in care statutul este aprobat de guvern.

Consiliul de Administratie al fundatiei trebuie sa prezinte in fiecare an situatia financiara si bugetul catre guvern.

Statutul de utilitate publica

Asociatiile si fundatiile care urmaresc o actiune cu caracter filantropic, religios, stiintific, artistic, pedagogic, exercitata in scop nonprofit primesc statutul de utilitate publica.

DANEMARCA

Asociatii

Constitutia daneza din 1953 dispune ca cetatenii sunt liberi de a forma asociatii cu scop legal fara autorizatie prealabila.

1. Asociatii declarate

Anumite categorii de asociatii trebuie obligatoriu sa fie declarate si inscrise in **registru** **asociatiilor**, in trei luni de la crearea lor. Este vorba de toate asociatiile de drept privat a caror activ depaseste o anumita suma.(250 000coroane). Ministerul de Justitie asigura pastrarea registrului.

2. Asociatiile nedeclarate

Pot fi create de persoane publice sau private fara a fi nevoie de a indeplini nici o formalitatea administrativa. Ele trebuie sa aiba un statut elaborat si un organ director. Ca sa primeasca o reala personalitate juridica trebuie sa:

- constituie un dosar cuprinzand numele si adresa asociatiei, lista membrilor fondatori si Consiliului de Administratie;
- acest dosar se depune la **banca** pentru deschiderea unui cont si pe langa **Comuna** daca doreste sa obtina un sprijin logistic sau financiar.

In Danemarca **nu exista un organism national care sa reprezinte adunarea asociatiilor**. In acelasi timp adunarea asociatiilor dintr-o comuna este regrupata intr-un organism format din reprezentantii fiecarei asociatii si ai comunei in general numita "**kultureltsamraad**". **Inregistrarea asociatie in Registrul Ministerului Comertului si Industriei este optionala**. Ministerul Industriei si Comertului propune cu toate acestea inregistrarea asociatiilor in registrul sau, oferind garantia numelui si facilitati de achizitionare a bunurilor imobiliare.

Fundatii

Conceptul de fundatie este folosit in sens comun in Actul Fundatiilor, cuprinzand: fundatii, trusturi si alte institutii independente. Declaratia de infiintare si statutul trebuie depuse de administrator la **Registrul fundatiilor**.

Statutul de utilitate publica

Doua texte de lege, din aprilie si iulie 1996 stabilesc care sunt conditiile pentru o asociatie, fundatie sau alta institutie sa dobandeasca statutul de utilitate publica. Aceasta trebuie sa aiba un scop caritabil sau mai general, de utilitate publica si sa isi puna la dispozitie resursele financiare pentru activitati in urmatoarele domenii: umanitar, cercetare sau protectia mediului.

SPANIA

Asociatii

Procedura de infiintare a asociatiilor este **administrativa**. Decizia apartine **guvernatorului provinciei, Ministrului de Interne** sau **Consiliului de Ministrii** la cererea Ministrului de Interne.

Actul de constituire si statutul trebuie sa fie depuse pe langa guvernamentul civil al provinciei in decurs de 5 zile de la infiintare. Administratia ia o decizie motivata pentru a autoriza inregistrarea. Plecand de la data de la care este luata decizia administrativa de recunoastere asociatia dispune de o luna pentru a se inscrie in diferitele registre (provincial si national) al asociatiilor.

In termen de o luna de la data deciziei administrative, asociatia este obligata sa se inscrie in cele doua registre: **Registru Regional si Registru National al Asociatiilor**.

Fundatii

Fundatiile primesc personalitate juridica odata cu constituirea lor, insa este recomandat sa fie intocmit un act notarial si sa se inscrie in **registru fundatiilor**.

Statutul de utilitate publica

Legea din 24 noiembrie 1994 si decretul de aplicare din 19 iulie 1996, descriu conditiile care trebuie indeplinite de catre o asociatie pentru a fi recunoscuta ca utilitate publica:

- urmarirea unui bun de interes public: social, civic, educativ, cultural, protectia mediului, stiintific, sanatate, sportiv, cooperare pentru dezvoltare. Aceste activitati trebuie prestate pentru beneficiul public;
- sa consacre 70% din resursele sale pentru realizarea acestui bun timp de trei ani de la crearea sa;
- activitatea principala sa nu fie una comerciala;
- sa depuna in fiecare an situatia financiara pe langa autoritatea publica care a autorizat inscrierea in registru.

Asociatiile si fundatiile spaniole inregistrate in **Registru Agentiei Spaniole de Cooperare Internationala** de pe langa Ministerul Afacerilor Externe, sunt recunoscute automat ca utilitati publice.

Celelalte asociatii si fundatii, inainte de a fi recunoscute utilitati publice, trebuie sa obtina un certificat de la serviciul fiscal provincial care sa ateste ca asociatia sau fundatia indeplineste conditiile fiscale pentru a fi declarata de utilitate publica.

Dosarul cu cererea pentru recunosterea de utilitate publica, care trebuie depus la Ministerul de Interne si trebuie sa contina urmatoarele documente:

- statutul;
- numele asociatiei;
- numele beneficiarilor activitatilor;
- inventarul patrimoniului;
- bugetele pe ultimii doi ani si cel in curs;
- acreditarile care justifica ca asociatia are ca scop prestarea unei activitati in interesul general.

Nu exista in Spania un organism special insarcinat cu viata asociativa. De Ministerul de Interne **depinde Registru National al Asociatiilor**.

Dispozitiile legii din 1964 nu se aplica cand comunitatile autonome in care asociatia are sediul sunt recunoscute competente in materie asociativa si au instituita o procedura de inregistrare diferita (ex. Catalonia)

FINLANDA

Asociatii

Legea nr. 503/1989 formeaza cadrul juridic pentru asociatiile nonprofit. Se disting:

1. Asociatii nedeclarate

Fara statut de persoana morala, acestea nu pot in numele lor sa detina drepturi, sa incheie contracte, sa fie reclamant sau aparator. Membrii raspund personal de actele asociatiei.

2. Asociatiile declarate

Legea stipuleaza ca asociatia trebuie sa aiba un consiliu director cuprinzand cel putin trei membrii. Inregistrarea este necesara pentru ca asociatia sa aiba personalitate si capacitate juridica. Actul de infiintare si statutul trebuie sa fie depuse la **registru asociatiilor** enuntand identitatea si codul de inmatriculare sociala al presedintelui si al tuturor celor care dispun de semnatura in numele asociatiei.

Biroului registrului asociatiilor, care depinde din 1985 de **Directia Generala a Brevetelor si Registrele din Ministerul Comertului si Industriei**, verifica legalitatea statutului care trebuie sa cuprinda mentiunile obligatorii si sa specifice ca "scopul si natura activitatilor nu sunt esentialmente economice". Acest birou poate propune modificari si furniza consultanta juridica.

Fundatii

Au un statut juridic foarte asemanator cu cel al asociatiilor, dat de legea 109 din 5 aprilie 1930.

Statutul de utilitate publica

O asociatie sau fundatie poate fi declarata de utilitate publica daca indeplineste urmatoarele criterii, din paragraful 22, al legii fiscale 1535 din 30 decembrie 1992:

- sa exercite o activitate exclusiva si directa in favoarea unui bun public in sens material, intelectual, moral sau social;
- salariile si alte indemnizatii sa fie la un nivel rezonabil.

FRANTA

Asociatii

Sunt de doua tipuri: nedeclarate si declarate.

1. Asociatii nedeclarate

Sunt considerate ca fiind simple conventii si nu pot beneficia de capacitate juridica. Pot primi cotizatii si se pot apara in justitie.

2. Asociatii declarate

Dispun de un ansamblu de drepturi atasate la capacitatea juridica. Pentru a obtine aceasta capacitate, reprezentantul legal al asociatiei este obligat sa depuna la **prefectura** sau la **subprefectura**, statutul in doua exemplare aprobat de fondatori (cel putin doua persoane fizice sau morale). Statutul trebuie sa contina obligatoriu:

- numele si sediul asociatiei;
- scopul asociatiei;
- durata de functionare;

- modul de desemnare a membrilor;
- modalitatile de modificare ale statutului;
- numele, prenumele, data, locul de nastere, domiciliul, profesia si nationalitatea administratorilor sai.

Personalitatea juridica asociatiei este dobandita prin publicarea in JURNALUL OFICIAL (cost 250 fr). Cererea de publicare trebuie sa intervina in timp de o luna dupa declararea la Prefectura.

Fundatii

Sunt un patrimoniu dotat cu personalitate juridica proprie. Fundatiile sunt definite de legea din 23 iulie 1987 si trebuie sa indeplineasca trei obligatii:

- sa aiba un scop de interes general;
- sa aiba o dotare care sa garanteze un mod de finantare propriu;
- un consiliu de administratie care sa gestioneze organizatia.

Statutul de utilitate publica

Pentru ca sa fie recunoscuta de utilitate publica, o asociatie trebuie sa indeplineasca urmatoarele conditii:

- sa aiba cel putin trei ani de existenta
- sa posede bunuri mobile in valoare de cel putin 1000 de franci
- sa aiba cel putin intre 150 si 200 de membrii
- sa adopte statutul tip
- sa presteze un bun de utilitate publica

Cererea este adresata Ministerului de Interne (Biroul Grupurilor si Asociatilor) care decide daca dosarul poate fi transmis spre Consiliul de Stat pentru aviz consultativ.

Toate prefecturile dispun de un birou insarcinat cu viata asociativa (pe situl Ministerului de Interne sunt publicate toate adresele la care se pot obtine informatii).

La nivel national exista un **Consiliu National al Vietii Asociative** (CNVA).

MAREA BRIRANIE

Nu exista o structura care sa fie abilitata cu infiintarea organizatiilor nonprofit. De asemenea nu exista o inregistrare centralizata sau un organ de reglementare pentru acestea. Oricum exista cateva reguli pentru diferite tipuri de organizatii, depinzand de structura lor constitutională. Urmatoarele tipuri de organizatii au o structura relevanta pentru sectorul nonprofit:

1. Asociatii

Se disting doua tipuri de asociatii:

- **asociatiile non benevole** (sindicate, uniuni profesionale)
- **asociatii benevole: Companii cu raspundere limitata** incorporate sub Legea Companiilor din 1985 (*Limited Liability company incorporated under the Companies Act 1985*), **Societati de ajutor reciproc** (*Incorporated Friendly Societies*), **Societatile Industriale si de Intrajutorare** (*Industrial and Provident Society*)

Companii cu raspundere limitata incorporate sub Legea Companiilor din 1985 (*Limited Liability company incorporated under the Companies Act 1985*)

Responsabilitatea membrilor este limitata de plata unei garantii care trebuie sa fie de cel putin 1 £ per membru sunt tratate la fel ca oricare companie. Ele trebuie inregistrate in Registrul Companiilor.

Societatile Industriale si de Intrajutorare (*Industrial and Provident Society*)

Acestea sunt reglementate de Legea din 1965 cu privire la Societatile Industriale si de Intrajutorare (SII). O organizatie poate fi inregistrata ca SII daca urmareste unul dintre urmatoarele obiective: industrial, afaceri sau comert si este fie o societate cooperatista "bona fide" fie intentioneaza sa se afle in slujba beneficiului companiei.

Societati de ajutor reciproc (*Incorporeted Friendly Societies*)

Sunt societati de ajutor mutual care distribuie ajutor financiar pe baza contributiilor voluntare ale membrilor. Au o vocatie non comerciala nu detin o personalitate juridica distincta de cea a membrilor. Inregistrarea in "**chief registrar of friendly societies**" este facultativa .

2. Alte forme juridice

Charities (Echivalentul statutului de utilitate publica)

Multe dintre ONG-uri sunt clasificate ca fiind *Charities*, **avand statut de utilitate publica**, deoarece ele se bucura de multe avantaje cum ar fi un regim fiscal special.

Conditii pentru a fi clasificat ca *charities*:

O organizatie poate sa fie considerata ca fiind *charity* nu in functie de structura legala ci de obiectivele pentru care exista. O *charity* poate exista pentru unul sau mai multe dintre scopurile urmatoare:

- eradicarea saraciei;
- scopuri religioase;
- educatie;
- utilitate publica;
- alte scopuri pentru beneficiul comunitatii intr-o maniera recunoscuta ca fiind caritabila de catre lege.

Charities sunt reglementate de Legea din 1993 care instituie un regim special pentru organizatiile de caritate. Ele beneficiaza de numeroase facilitati, mai ales fiscale. Pentru a dobandi acest statut, organizatiile trebuie sa aiba un scop de interes general si sa obtina aprobarea unui organism public de supraveghere si control numit **Comisia organizatiilor de caritate**.

Urmatoarele documente sunt necesare pentru inregistrare:

- copie dupa actul de constituire al organizatiei;
- chestionare completate, care dau detalii despre scopul organizatiei si metodele propuse pentru a fi atinse.

Registrul Comisiei Organizatiilor de Caritate este deschis publicului.

Organizatia are obligatia de a-si alege un nume diferit de cel al unei organizatii infiintate deja, pentru a nu crea confuzii in randul publicului. Odata constituita, organizatia nu este susceptibila de modificari decat cu acordul Inaltei Curti sau a Comisiei Organizatiilor de Caritate.

Comisia Organizatiilor de Caritate este compusa din cinci membrii, desemnati si remunerati de catre Ministerul de Interne, care nu pastreaza totusi si dreptul de a determina activitatea acestora. Independenta Comisiei rezulta si din faptul ca Ministerul de Interne sau Parlamentul nu pot fi chestionati asupra activitatii acesteia. Comisia este responsabila insa in fata Inaltei Curti.

Activitatile Comisiei sunt urmatoarele:

- tine **registru** general al organizatiilor de caritate, registru public, accesibil oricarei persoane;
- detine o competenta generala de **ancheta** asupra activitatii organizatiilor de caritate;
- **autorizeaza** orice tranzactie mobiliara sau imobiliara efectuata intre organizatii, ca si orice alta operatiune ce ar putea afecta grav patrimoniul unei organizatii;
- are competenta de a **verifica** documentele contabile;
- are rol de **consilier** pe langa administratorii unei organizatii;
- poate, in anumite cazuri particulare, sa actioneze ca un veritabil **organ jurisdictional**;
- poate, la cererea Procurorului General sau la cererea oricarei persoane care dovedeste un interes, sa **creeze un plan de gestiune** care ar putea sa amelioreze situatia unei organizatii din punct de vedere financiar;
- poate, in anumite cazuri, **sa inlocuiasca administratorii** unei organizatii.

Companiile inregistrate si neinregistrate platesc taxa corporatiilor (*corporation tax*). Scutirile majore si micșorarea taxelor fata de ONG-uri se aplica fata de aceste organizatii de caritate. Cele mai importante scutiri de taxe sunt urmatoarele:

- taxa pe venit
- taxa pe capital castigat
- TVA
- taxa de timbru

Categorii de *charities*:

- trusturi (“trust”)
- asociații neincorporate (“Unincorporated Association”)
- companii cu raspundere limitata (*Company Limited by Guarantee*)

Fundatii

Fundatiile sunt definite ca structuri permanente de girare a unui capital pentru un scop de utilitate publica. Nu detin personalitate juridica proprie. In general sunt catalogate ca “charity”.

In 1973, statul a creat un **birou al asociatiilor**, avand ca rol asigurarea legaturii intre serviciile sale si sectorul asociativ si de a acorda subventii. Acest organism se afla in subordinea Ministerului de Interne.

GRECIA

Asociatii

Libertatea de asociere este protejata de articolul 12 din Constitutia greaca. Regimul legal de asociere este definit de articolele 78 la 107 din Codul Civil: asociatia greaca e o “uniune de persoane care urmaresc un scop nonprofit”. Un numar de 20 de persoane sunt necesare pentru a crea o asociatie.

Statutul trebuie sa comporte anumite informatii si anumite reguli de functionare:

- scopul;
- numele si sediul asociatiei;
- conditiile de intrare sau iesire ale membrilor;
- resursele;
- organul administrativ;
- modalitatile de functionare ale adunarii.

Inregistrarea asociatiei se face intr-un **registru** al asociatilor, dupa cererea unei adrese la **tribunalul civil** care verifica daca conditiile legale sunt indeplinite si daca statutul contine mentiunile obligatorii cerute. Tribunalul ordona publicarea in presa a unui rezumat al statutului si inregistrarea in registrul asociatilor tinut de acelasi tribunal. Dupa aceea asociatia primeste personalitate juridica. Asociatiile culturale si sportive sunt inregistrate la Secretariatul General pentru Tineret.

Fundatii

Fundatiile nu capata personalitate juridica decat in momentul in care constituirea lor este aprobata printr-un decret prezidential. Pentru aceasta ele trebuie sa detina un patrimoniu care sa fie folosit in scopul indeplinirii unui obiectiv bine determinat.

Statutul de utilitate publica

Unele fundatii sau asociatii pot, daca indeplinesc anumite conditii, sa fie recunoscute ca **organizatii umanitare**, echivalentul statutului de utilitate publica. In acest caz ele se bucura de numeroase avantaje. Asociatiile umanitare sunt inregistrate si la directia sociala a prefecturii din Atena.

IRLANDA

Asociatii

Organizatiile de tip asociativ nu sunt supuse unei obligatii de a depune statutul. Inregistrarea este facultativa, sub semnatura privata. In acest caz responsabilitatea membrilor nu este limitata.

National Social Service Board publica in fiecare an un anuar partial al asociatiilor. Acest anuar informeaza asociatiile despre drepturile lor si le ofera sprijin logistic.

Alte tipuri de organizatii

Charities (Organizatii de caritate)

Conform "Poor and relief Act" o organizatie caritabila este un grup de persoane sau un trust care desfasoara o activitate caritabila in urmatoarele conditii:

- scopul si activitatea sa sa fie eminentamente caritabila;
- trebuie sa actioneze intr-unul dintre urmatoarele domenii: eradicarea saraciei, religie, educatie si alte obiective in beneficiul comunitatii.

Statutul de *charity* (echivalentul statutului de **utilitate publica**), este atribuit de catre "Revenue Commissioners". Trebuie indeplinite trei conditii:

- profitul nu trebuie distribuit intre membrii;
- audit financiar annual;

- interdictia de a plati salarii si onorarii membrilor Bordului.

“Friendly Societies”

Sunt create pentru promovarea unui scop unic si exclusiv: stiintific, literar sau artistic.

Organizatiile consultative de pe langa ONU si Consiliul Europei

Acestea pot avea acelasi statut ca organizatiile de caritate si domeniul lor de activitate este in general drepturile omului.

ITALIA

Asociatii

Notiunea de scop nonprofit nu e explicit mentionata in codul civil. Doar asociatiile care au un contract cu statul sau comunitatile locale in domeniul social sunt recunoscute a fi nonprofit.

Sunt numite asociatii, atat asociatiile profesionale, culturale, syndicatele, cluburile de fotbal cat si organizatiile de voluntari.

Se face distinctia intre asociatiile care cer recunoastere juridica si cele care nu cer aceasta recunostere. Recunoasterea juridica este acordata prin decret ministerial de catre Ministerul de Interne sau prin decizia **Presedintelui Consiliului Regional**, pe baza unui dosar complet (act notarial constitutiv, statut, lista membrilor) si plecand de la un model organizational predefinit. Dosarul trebuie depus la **Prefectura Provinciei** in care se afla sediul asociatiei. Trebuie sa cuprinda:

- 4 copii ale statutului, autentificate de notar si copii ale actului de infiintare;
- prezentare in 4 exemplare a scopurilor;
- prezentare in 4 copii dupa situatia economica financiara si a patrimoniului, semnata de un reprezentant legal;
- un bilant al conturilor din anii precedenti daca asociatia a cunoscut o existenta prealabila inaintea de cererea de recunostere;
- lista membrilor din organele de conducere;
- atestarea “ordinario diocezano” ca nimic nu se opune recunoasterii.

Prefectul dispune de o competenta delegata de la Ministerul de Interne pentru instrumentarea cererilor. El transmite apoi dosarele ministerului pentru a lua o decizie (o reforma privind dreptul prefectului de a lua decizia este in desfasurare).

Presedintele Consiliului regional recunoaste juridic asociatiile care sunt de competenta lui. Daca asociatia este recunoscuta obtine prin decret sau decizie de recunoastere personalitate juridica deplina. Ea trebuie atunci sa se inscrie in **Registrul tinut de “Cancelarria del Tribunale”** a provinciei in care se afla sediul asociatiei.

Comitete

Comitetul este un contract intre mai multe persoane reunite pentru indeplinirea unui scop pentru care colecteaza fonduri in vederea constituirii unui patrimoniu. Pentru constituirea unui comitet nu este nevoie de indeplinirea vre-unei proceduri. Pentru recunoasterea sa este totusi nevoie de un act notarial. Comitetele au acelasi statut ca si asociatiile sau fundatiile.

Fundatii

Sunt definite de Codul Civil din 1942. Regimul lor este partial comun cu cel al asociatilor si partial specific. Doctrina traditionala italiana defineste fundatiile ca o cantitate de bunuri care sunt puse in slujba unei institutii, pentru un act voluntar cu scop bine determinat. Fundatiile sunt de mai multe tipuri:

- fundatii private de familie;
- fundatii pentru asistenta si ingrijire (copii, batrani, persoane cu handicap);
- fundatii scolare si universitare;
- fundatii militare de asistenta pentru militarii in rezerva si familiile lor;
- fundatii culturale.

Organizatii cu scop nonprofit de utilitate sociala (ONLUS)

Aceste organizatii trebuie sa urmareasca exclusiv un scop de solidaritate sociala. Ele se bucura de un regim fiscal preferential. Organizatiile de voluntari intre in aceasta categorie.

LUXEMBURG

Asociatii

Pentru a obtine personalitate juridica asociatia trebuie sa publice statutul si identitatea administratorilor in **Monitorul Oficial** si sa depuna la **tribunalul civil** de care apartine sediului asociatiei, dupa o luna de la publicare, lista membrilor sai. Infiintarea unei asociatii nonprofit este recunoscuta prin hotararea **Marelui Duce**.

Asociatiile trebuie sa prezinte annual un bilant Ministerului de Justitie care emite un "quitus".

Fundatii

Pentru a fi creata o fundatie trebuie indeplinite anumite conditii:

- sa aiba un capital
- sa aiba scop cu caracter: filantropic, religios, social, stiintific, artistic, pedagogic, turistic sau sportiv.

Autorizatia de creare a unei fundatii este data de Marele Duce. Declaratia de creare face obiectul unui act autentificat, care este trimis apoi spre Ministerul de Justitie.

Statutul de utilitate publica

Pentru a fi recunoscute ca fiind de utilitate publica asociatiile si fundatiile trebuie sa indeplineasca prevederile legii din 21 aprilie 1928 si modificarilor aduse in 22 februarie 1984 si 4 martie 1994. Ele depind de doua ministere: de cel de interne pentru controlul formal si de cel de finante din punct de vedere al aspectelor fiscale. Avizul final apartine Marelui Duce.

OLANDA

Asociatii

Crearea unei asociatii face obiectul unui act notarial care trebuie sa cuprinda: statut, nume, sediu, scop. Asociatiile cu personalitate juridica deplina au obligatia de a se inscrie in **Registru public de pe langa Camera de Comert si Industrie**. Administratorii sunt obligati sa depuna o copie sau un extras autentic de pe actul statutar, impreuna cu numele, prenumele si domiciliul

administratorilor sau al oricarei persoane care are puterea de reprezentare a asociatiei. Capacitatea de exercitiu deplina se dobandeste abia in momentul inscrierii in acest registru. Aceasta inscriere da nastere unei obligatii de plata a unei redevente anuale catre Camera de Comert si Industrie respectiva.

Asociatiile care s-au constituit printr-un act autentic au posibilitatea de a cere inscrierea in acest registru, in aceleasi conditii, inscriere care nu are efectul de a largi capacitatea juridica a asociatiei, dar care limiteaza responsabilitatea administratorilor atribuind actele acestora asociatiei.

Numai asociatiile ale caror statute au fost autentificate de catre notar si care au fost inscise in registrul public, pot efectua activitati comerciale cu rezerva ca aceste activitati sa fie conforme cu scopul statutar si sa nu intre in concurenta cu societatiile comerciale.

Daca nu sunt indeplinite toate formele legale de constituire, un judecator poate acorda o amnare pentru restabilirea formelor legale. Aceasta amanare trebuie inregistrata in registrul Camerei de Comert teritorial dupa care numele membrilor Consiliului de administratie trebuie declarat.

Asociatile regale

Anumite asociatii, in urma unei autorizatii pot primi calificativul "regale". Cabinetul reginei este cel care acorda calificativul. Aceste fundatii sunt prestigioase si sunt foarte respectate.

Fundatii (*stichting*)

Fundatiile se infiinteaza prin act autenticat care trebuie depus la **registrul special al fundatiilor** tinut de Camera de Comert si Industrie al regiunii in care se afla sediul social.

Statutul de utilitate publica

Asociatiile si fundatiile pot fi recunoscute ca fiind de interes general. Decizia este luata de Ministerul de Finante.

PORTUGALIA

Asociatii

Personalitatea se dobandeste prin autentificarea la notariat a actului de constituire, specificandu-se:

- resursele de care dispune;
- denumirea;
- scopul;
- sediul;
- statutul care defineste drepturile si obligatiile membrilor ca si regulile deolutie si devolutie a patrimoniului.

Statutul este depus apoi la **Prefectura** si la **agentul ministerului public** care verifica legalitatea si poate eventual cere modificarea statutului. Publicarea extrasului titlului constitutiv in **Jurnalul Oficial** si intr-unul dintre ziarele cele mai citite din regiune.

Cele mai importante **tipuri de asociatii** sunt urmatoarele:

- **asociatii** cum ar fi federatiile sportive, recunoscute ca utilitati publice sportive, asociatiile care apara drepturile consumatorilor, asociatiile studentilor;
- **cooperatii de bun lucrativ;**
- **scolile private, asociatiile de educatie populare si cooperatiile de ajutorare.** Acestea beneficiaza de recunoasterea de utilitate publica;
- **institutiile particulare de solidaritate sociala** considerate ca fiind de utilitate publica;
- **Camera de Comert si Industrie** beneficiaza de recunoasterea ca fiind de utilitate publica;
- **Casele populare**, care apartin Ministerului Muncii si Solidaritatii sunt recunoscute ca fiind de utilitate publica;
- **Centrele tehnologice** recunoscute ca fiind de utilitate publica;
- **Centrele de dezvoltare industriala a teritoriului** recunoscute ca fiind de utilitate publica;
- **ONG-urile care sunt de doua tipuri:**
 1. **ONGD** (pentru dezvoltare) care promoveaza dezvoltarea in domenii precum sanatatea, educatia, formare profesionala, cultura, asistenta umanitara si apararera drepturilor omului. Din noiembrie 1998 ele beneficiaza de statutul de utilitate publica;
 2. **ONGA** (de protectie a mediului).
- **asociatii de administratie publica.** Datorita legii 35/1998 ele beneficiaza de statutul de utilitate publica;
- **asociatii civile religioase;**

Fundatii

Ele sunt de o mare diversitate. Sunt create printr-un act notarial sau testament. Ele trebuie sa aiba un obiectiv de interes social si resurse disponibile. Ele pot fi recunoscute ca de utilitate publica.

Statutul de utilitate publica

Pentru a obtine statutul de utilitate publica, o exista doua proceduri:

1. procedura generala care cere ca asociatia sa aiba minimum 5 an de existenta. Cererea este adresata serviciului tehnic al Consiliului Prezidential compus din 10 juristi.
2. Procedura de recunostere normativa, in care cererea comporta aprobarea mai multor ministere.

Acordarea statutului de utilitate publica este publicat gratuit in Jurnalul Oficial.

La nivel national exista un Comitet de legatura al organizatiilor nonprofit.

GERMANIA

Asociatii

Libertatea de asociere este prevazuta de articolul 9 din Constitutia germana. Un statut special reglementeaza supervizarea de catre stat a asociatiilor: Legea cu privire la asociatii din 1964.

In Germania exista diferite tipuri de asociatii: cluburi sociale, cluburi sportive dar si grupari cum ar fi sindicatele, asociatii ale angajatiilor, partide politice, etc.

Conform legii germane, o asociatie este un grup de persoane al carui scop comun nu este unul de prestare a vre-unei activitati economice. Aceasta definitie negativa are rolul de a delimita o asociatie de o companie comerciala, deoarece pentru acestea exista prevederi statutare stricte. Insa linia de divizare a devenit oarecum neclara, deoarece multe asociatii deruleaza activitati cu

caracter economic. Acest fapt este tolerat atata timp cat aceasta activitate este auxiliara si subordonata unui scop principal non-economic.

Ex: Unui dispecerat pentru taxi i-a fost negat statutul de asociatie.

Legislatia germana distinge doua tipuri de asociatii:

1. Asociatiile declarate

Pentru crearea unei asociatii sunt necesari patru pasi:

- Cel putin 7 persoane trebuie sa cada de acord asupra semnarii unei charte si sa aleaga un Consiliu Executiv;
- Charta si protocolul cu privire la Consiliul Executiv trebuie depuse la Registrul asociatiilor de pe langa tribunalul civil local;
- Tribunalul examineaza cele doua documente din punct de vedere al indeplinirii cererilor statutare, iar apoi o copie este trimisa autoritatilor administrative pentru un control preventiv. Ele verifica daca statutul asociatiei nu incalca ordinea constitutionala;
- Daca nu exista obiectii din partea administratiei asociatia este inregistrata in **Registrul Asociatiilor**, tinut pe langa **tribunalul de instanta**, de care apartine sediul asociatiei. Odata cu inregistrarea, asociatia primeste personalitate juridica.

2. Asociatii nedeclarate

Asociatiile nedeclarate nu sunt inregistrate si nu sunt deci subiectul supervizarii statului ca si crearea lor.

- asociatiile nedeclarate nu detin personalitate juridica
- identitatea si autoritatea puterii membrilor care compun Consiliul Executiv nu sunt inregistrate.
- obligatiile membrilor sunt de fapt limitate printr-o intelegere cu partea contractanta care este implicata direct de catre tribunal

Fundatii

Fundatiile germane sunt ceea ce romanii numeau o "universitas rerum": un fond identificat de activitati, devotat scopului anuntat. Fundatiile, sunt distincte de asociatii. Pe de alta parte, ca si asociatiile, fundatiile pot sau nu pot detine personalitate juridica.

Ele au doua caracteristici:

- sunt plasate sub tutela administrativa;
- ele raman o organizatie privata cu un patrimoniu care sa garanteze realizarea obiectivelor.

Pentru crearea unei fundatii sunt necesare **doua acte**:

1. Un act din partea fondatorului. Acest act trebuie sa indice:
 - scopul pentru care infiinteaza fundatia;
 - pozitia sa;
 - organizarea si in special administrarea;
 - activitatile devotate ale fundatiei;
2. Actul fondatorului trebuie sa fie aprobat de autoritatile administrative competente. Capitalul fundatiei trebuie sa fie in concordanta cu scopul fundatiei. Minimum de capital variaza intre 50 000DM si 5 000DM.

O fundatie al carei scop este unul exclusiv antreprenorial, nu mai este legala. Numai dupa indeplinirea tuturor cerintelor o fundatie primeste personalitatea juridica. Inregistrarea si publicarea nu sunt conditionate. Nu exista limitari cu privire la achizitia de bunuri imobiliare sau donatii.

Fiecare fundatie trebuie sa aiba un Consiliu Executiv "Vorstand" ca si asociatiile. Primul Consiliu Executiv este numit de fondator. El se poate desemna pe el, ca singurul membru al Consiliului Executiv. Fondatorul trebuie sa specifice in carta modalitatea prin care va fi numit mai tarziu Consiliul Executiv.

Toate fundatiile sunt subiectul supervizarii publice. In practica, supervizarea este concentrata asupra aspectelor financiare ale activitatilor fundatiei. In special bilantul anual este examinat cu grija.

Ca regula fiscala, asociatiile si fundatiile sunt subiectul taxarii generale. Este irelevant daca asociatiile sau fundatiile sunt inregistrate sau neinregistrate. In particular, venitul lor este subiectul taxei corporatiilor, iar proprietatile, al taxei pe proprietate.

Statutul de utilitate publica

Scutirea de taxe se aplica in cazul in care acestea dezvolta o activitate de utilitate publica "gemainnutzig". In acest caz sunt scutite de la multe taxe, in special de la taxa corporatiilor si taxa pe proprietate.

Conditii pentru a detine statutul de utilitate publica sunt prevazute de Codul Fiscal. Institutia trebuie sa urmeze un scop caritabil, religios sau in beneficiul public.

SUEDIA

Asociatii

Nu exista o legislatie cu privire la asociatiile nonprofit. In mod normal, legislatia cu privire la asociatiile economice si legea cu privire la companiile cu raspundere limitata se poate aplica asociatiilor nonprofit. O asociatie este clasificata ca fiind nonprofit daca urmareste un scop nonprofit sau daca nu este implicata in activitati profitabile.

O asociatie nonprofit este formata atunci cand fondatorul elaboreaza un statut, care sa contina informatii despre nume si despre scopul pentru care este constituita asociatia. Asociatiile trebuie **inregistrate pe langa administratia financiara** pe baza unui dosar care trebuie sa cuprinda:

- statutul;
- adresa;
- scopul;
- descrierea modului de finantare;
- bugetul;
- caracterul democratic si deschis al afilierii.

Capacitatea juridica este castigata cand formalitatile de inregistrare sunt indeplinite. Administratia financiara se pronunta cu aceasta ocazie, si in fiecare an la primirea declaratiilor de venit, asupra caracterului nonprofit al organizatiei.

Nu exista o legislatie cu privire la managementul si organizarea asociatiilor.

Fundatiile

Fundatiile sunt guvernate de o lege a fundatiilor. Fundatia este o persoana juridica, fara membrii care trebuie sa detina un capital al fundatiei care trebuie sa fie folosit in scopuri precise. O fundatie care presteaza si activitati economice trebuie sa se inregistreze la reprezentantii autoritatilor guvernamentale din regiune. Toate fundatiile pot fi controlate de autoritati.

Statutul de utilitate publica

Asociatiile nonprofit pot fi considerate de **utilitate publica** si scutite de la plata taxei pe venit in nurmatoarele conditiii:

- activitatea sa este orientata (80%) in beneficiul public;
- deschidere;
- veniturile sa fie folosite in beneficiul activitatilor publice.

O asociatie nonprofit care este scutita de plata taxei pe venit este automat scutita si de la plata TVA si taxa pe donatii.

Fundatiile cu statut de utilitate publica pot fi scutite de la taxa pe venit insa nu si de la TVA, cum sunt asociatiile nonprofit.

Bibliografie

Rapoarte puse la dispozitie de catre International Center for Non-profit Law:

- Associations and Foundations in Austria, undated English 1/1/1999
- Belgium: Associations and Foundations, undated (in French and English) English 1/1/1999
- The Danish Foundation Acts of 1984, undated English 1/1/1999
- Associations and Foundations in German Law, by U.Drobnig, July 31, 1992
- Country Report for the Laws of England and Wales Affecting NGOs, undated English 1/1/

Charity Commissioners for England and Wales, Central Register of Charities, *Services Available*, November 1995.

Charity Commissioners for England and Wales, “Registration of Charities. Comprehensive Questionnaire”.

“Communication from the Commission of the European Union on Promoting the Role of Voluntary Organisations and Foundations in Europe”, in *EU Observer*, 1997.

The Johns Hopkins University, Institute for Policy Studies, “Defining the nonprofit sector: the Netherlands”, in *The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project*, Working paper number 23, October 1997.

Elie Alfandari, “*Associations et fondations en Europe. Regime juridique et fiscal*”, Nouvelle Edition – Mise a Jour, Juin 1994.

“Foundation Law in the New Europe”, in *SEAL*, Winter 2000-2001.

Karina Holly, “*Associations and Foundations in the European Community*”, London, November 1992.

“La liberte associative dans le monde”, Ministere des Affaires Etrangeres, Septembre 1999.

Riksskatteverket, Skatteregler för ideella föreningar. <http://www.rsv.se/>
Invandrartidningen 1997-98, <http://www.inv.se/svefa/forening/startaforening.html>

Yearbook of International Organizations,
<http://www.uia.org/uialists/ndx/orgcodes.htm>

[Funders Online: Links: Non-Profits](http://www.fundersonline.org/links/non_profits.html)
www.fundersonline.org/links/non_profits.html

[European Policy Center | NGOs and **Non-Profit Organizations**](http://www.tiesweb.org/fund/links/ngo/european_policy.html)
www.tiesweb.org/fund/links/ngo/european_policy.html

[NGOs and IGOs](http://www.people.virginia.edu/~rjb3v/io.html)
www.people.virginia.edu/~rjb3v/io.html

[directory.google.com/Top/Society/Government/Multilateral/
Regional/European_Union/Organizations/Non-profit_NGO's_and_Associations/](http://directory.google.com/Top/Society/Government/Multilateral/Regional/European_Union/Organizations/Non-profit_NGO's_and_Associations/)